

Cardinales presbyteri, ex usu in conciliis sedent ac judicant. Ergo.

R. 1°. Ex hoc argumento concludendum foret non solum presbyteros, sed et diaconos controversiarum fidei esse judices; nam diaconi ab episcopis deputari possunt, et revera pluries in conciliis admissi sunt: atqui nolunt adversarii diaconos controversiarum fidei esse judices: ergo.

R. 2°. *Nego conseq.* Nihil enim ex his factis adversus propositionem nostram concludi potest; contendimus enim simplices sacerdotes non esse jure divino controversiarum fidei judices: at prædicta facta contrarium non probant, ut patet, sed tantum monstrant episcopos per sacerdotes aut diaconos representari posse.

Constat autem hujusmodi delegatos non nisi ex speciali concessione in conciliis sedisse ut consultores, et vocem deliberativam non habuisse; concilium Tridentinum hanc facultatem ipsis denegavit; vix obtentum est ut suffragia trium abbatum Cassinensium pro unico computarentur. *Palavic. l. 6, c. 2.* Ergo.

Quoad abbates et generales ordinum, nonnulli arbitrantur suffragia illorum vim consultationis tantum habuisse, non autem vim deliberationis et judicii. Communius docetur, si agatur de conciliis generalibus, eos esse convocandos et habere suffragium decisivum, sed ex consuetudine ac privilegio, non vero ratione dignitatis, quæ non a Christo, sed ab Ecclesia tantum fuit instituta. In conciliis vero particularibus, non habent suffragium decisivum, nec etiam necessario convocari debent, nisi habeant, quod aliquando accidit, jurisdictionem quasi episcopalem. Vide *Ferraris, v^o Concil., art. 1, n° 30.*

Inst. 1°. Potestas de fide judicandi a solo Deo pendet: nemini ergo ab Ecclesia conferri potest.

R. Nego conseq. Etenim tota jurisdictio ecclesiastica a solo Deo pendet: attamen singuli episcopi eam delegare possunt: potestas autem de rebus fidei judicandi ad jurisdictionem Ecclesiasticam pertinet: ergo non repu-

gnat eam simplicibus presbyteris ab Ecclesia conferri posse.

Inst. 2°. Qui habent facultatem de fide judicandi, privilegii infallibilitatis fiunt participes: at repugnat Ecclesiam privilegium infallibilitatis alicui conferre: ergo.

R. Dist. maj. Qui habent facultatem... privilegii infallibilitatis fiunt participes, id est, cooperantur infallibili sententiæ, *concedo*; ipsi infallibilitatis fiunt realiter participes, *nego maj.* Etenim privilegium infallibilitatis non omnibus individuis, sed Petro ejusque successoribus et corpori episcoporum capiti suo conjunctorum fuit promissum. Unde, hæc sola sententia est infallibilis, quæ a Romano Pontifice ex cathedra definiente, vel quæ nomine episcoporum cum capite suo conjunctorum fertur.

Verum accessio quorundam cardinalium non episcoporum, abbatum aut generalium ordinum regularium ex privilegio subscribentium, non impedit quin sententia nomine episcoporum feratur.

Nullus est locus timendi ne presbyteri in nimio numero admissi episcopis prævaleant; cum enim vocem deliberativam habere non possint nisi ex libera episcoporum concessione, nunquam in majori numero admittentur. Aliunde, vel episcopis consentirent, vel non. Si prius, nulla difficultas; sententia esset episcoporum: si posterius, tunc decretum ut legitima fidei definitio non haberetur. Ergo.

Quæritur 1° quo fundamento simplices presbyteri delegari possint ad judicandum de fide.

R. Juxta communem theologorum sententiam sic rationandum est: Ex pluribus factis constat simplices presbyteros aliquando suffragium decisivum habuisse in conciliis, sed nunquam nisi ex speciali conciliorum vel summi Pontificis concessione: proprio igitur titulo non sunt fidei judices, sed ex commissione tales fieri possunt. Inde concludunt eos capacitatem judicandi in ordinatione sua accipere. Rem illustrent exemplo: Soli episcopi sunt ordinarii ministri sacramenti Confirmationis: attamen presbyteri, ex delegatione seu ex commis-

sione summi Pontificis, valide et licite illud sacramentum administrare possunt: ergo in ordinatione sua quamdam facultatem circa hoc sacramentum accipiunt: similiter dici potest eos certam iudicandi capacitatem in ordinatione accipere.

Imo et diaconi hujusmodi capacitatem accipere videntur; nam ad sacram hierarchiam pertinent, et aliquando sederunt in conciliis ac suffragium dederunt, v. g., cardinales diaconi. Ergo. At privilegium istud ab Ecclesia concedi non posset subdiaconis et aliis clericis, quia de hierarchia non sunt. *Ita communiter theologi.*

Queritur 2° an episcopi dicti in partibus infidelium ordinarii sint fidei iudices.

R. Qui ad infideles vere mittuntur, etiam tanquam vicarii Apostolici, juxta communem opinionem, habent vocem deliberativam; item qui sub titulo coadjutoris instituuntur, quia jurisdictionem episcopalem habent et Ecclesiam Dei regunt. Contra vero qui simpliciter sunt titulares, aliorum episcoporum suffraganei. Ita *Melchior Canus*, de auctoritate concil. c. 2, et *Suarez*. Multi alii theologi ac canonistae contendunt titulares episcopos jurisdictionem in actu primo habere, et, remota infidelium tyrannide, eam in ecclesiis quarum sunt titulares exercere posse: unde concludunt eos ad concilia generalia cum suffragio decisivo convocandos esse. Ita *Jacobatius, Ferraris, v° Concil.*, art. 1, n. 29.

Qui autem sedibus suis renuntiarunt, juxta omnes, non sunt fidei iudices; quia nullam jurisdictionem habent nec ullo modo Ecclesiam Dei regunt.

Qui aperte sunt haeretici aut publicè schismatici, ad concilia aliquando vocantur ut causam suam defendant, et ad veram fidem adducantur; sed vocem deliberativam non habent.

PROPOSITIO QUARTA.

Simplices presbyteri non sunt necessarii fidei testes et episcoporum consilarii.

Prob. Si presbyteri jure divino necessarii essent fidei

testes et episcoporum consultores, ut quidam Jansenii et *Quesnel* discipuli volunt, nullam vim haberent conciliorum decreta non vocatis et inconsultis presbyteris lata: atqui tamen multa celebrata sunt concilia non vocatis nec consultis presbyteris, et nihilominus eorum decreta ab omnibus semper habita sunt ut legitima: ergo.

Et vero, si presbyteri necessarii essent fidei testes, vel omnes, vel aliquos tantum episcopi consulere deberent: atqui neutrum dici potest: non prius, quia saepe est impossibile et nunquam fuit in usu; non posterius, quia omnes ratione dignitatis jure divino sunt aequales. Itaque convenit quidem episcopos, ut mos est, nonnullos sibi adungere sacerdotes scientia, pietate et experientia conspicuos, quorum exposcunt consilium, praesertim in rebus alicujus momenti, v. g., in controversiis circa fidem. At validitas sententiae episcopalis ab hujusmodi consultationibus non pendet; tota enim potestas, tum iudicandi, tum praecipendi et gubernandi, in solis episcopis residet; sufficientem autem rerum notitiam obtinere possunt ex Scripturis sacris, ex SS. Patribus, ex diversarum ecclesiarum traditionibus, ex historia ecclesiastica, ex testimonio et opinione aliorum episcoporum, etc. Ergo.

PROPOSITIO QUINTA.

In propria sua diocesi simplices presbyteri jus non habent causas fidei iudicandi et leges ferendi, nec necessario sunt episcopi consultores.

Prob. 1° Simplices presbyteri non sunt necessarii fidei testes et episcoporum consilarii in Ecclesia generatim spectata, ut probavimus; ergo nec in propria diocesi: non majorem enim habent auctoritatem jure divino in propria diocesi quam in Ecclesia generatim spectata; 2° simplices presbyteri jus istud sibi vindicare non

possunt nisi ex Scriptura sacra aut traditione : atqui neque ex Scriptura sacra, neque ex traditione probari potest tale jus ad sacerdotes pertinere. 1° *Non ex Scriptura*. Nam textus ex quibus deducitur jus Ecclesiam gubernandi, auctoritas docendi et controversias circa fidem dirimendi, ad solos episcopos spectant, ut supra ostendimus. 2° *Non ex traditione*. Nullum enim affertur exemplum lucidum in gratiam hujus propositionis; contra vero ex universa praxi Ecclesiæ videtur episcopos per seipsos, et independenter a sacerdotibus, suam ecclesiam rixisse, leges condidisse, dogmatica decreta tulisse, etc. Et revera, legitur in Constitutionibus Apost. 1. 2, c. 26 : « Qui episcopus est... hic princeps et dux vester est; » hic vester rex et dynastes; hic vobis post Deum terrenus deus, cui honorem debetis præstare : de eo quippe » et de similibus aiebat Deus : *Ego dixi : Dii estis, et filii Excelsi omnes; et diis non maledices*. Igitur episcopus vobis præsideat tanquam Dei dignitate condecoratus, ob quam clero præest et plebi universæ imperat. » *Cotel*. Porro, episcopus non diceretur rex, dynastes, deus, si independenter a sacerdotibus non posset Ecclesiam regere, leges condere, decreta ferre, etc. Quamvis ille textus non sit authenticus, saltem est antiquissimus. Ergo.

Unde solus episcopus est absolute pastor suæ diocesis; solus habet auctoritatem regendi ac gubernandi Ecclesiam suam; solus est jure divino perpetuus seu *inamovibilis*, salvis Romani pontificis juribus et auctoritate; solus habet jurisdictionem tanquam in fonte eamque aliis communicat; sacerdotes quoslibet, etiam parochos, canonicos, suis legibus obstringere, censuris ligare potest sicut et simplices fideles, quia hæc omnia sunt consecraria plenitudinis ejus auctoritatis.

Dices : Concilium Carthaginense IV, can. 23, jubet ut « Episcopus nullius causam audiat absque præsentia » clericorum suorum, alioquin irrita erit sententia. » Ergo.

R. 1°. Inde sequeretur omnes clericos facultatis judi-

candi et potestatis leges condendi esse participes : hoc autem consecrarium negat adversarii. Ergo.

R. 2°. *Dist. ant.* Jubet ut episcopus nullius causam audiat absque præsentia clericorum, ut solemnior et firmior sit sententia atque regimen episcopale suavius appareat, *concedo ant.*; quasi episcopus sufficientem non habeat jurisdictionem ad leges condendas et controversias fidei judicandas, *nego ant.* Sic evidenter explicari possunt prædicta concilii Carthag. verba, ac consequenter nihil contra nos probant.

Idem cum debita proportionem dicendum est de collegio cardinalium in Ecclesia Romana respectu summi Pontificis, tota jurisdictione sedi Romanæ annexa, in solo Pontifice maximo residet, et non nisi ex institutione ecclesiastica cardinales sunt illius consultores.

Nota. Quidquid de simplicibus presbyteris diximus, de parochis similiter intelligendum est. Multi quidem theologi, præsertim in Gallia, acriter contendunt, contra Bellarminum et plures alios, parochos septuaginta duorum discipulorum quorum fit mentio apud S. Lucam, c. x, legitimos esse successores, eos proinde divinitus esse institutos et jurisdictionem immediate a Christo obtinere. Ita cum Facultate Parisiensi, *Habert*, de Ord. c. 6; *Collet*, de Ord. c. 5; *Conf. d'Ang. des États et de la Hiér.* At nihilominus omnes consentiunt eos ab episcopis pendere, tum in sua institutione, tum in jurisdictionis suæ limitibus aut exercitio, et solum jure ecclesiastico esse inamovibiles. Etenim, saltem in tribus primis Ecclesiæ sæculis, et probabilius in sequentibus adhuc sæculis, territorium diversarum dioceseon non erat in parochias divisum : unica communiter erat Ecclesia in qua episcopus cœtibus fidelium præerat, verbum divinum prædicabat et Missæ sacrificium pro populo offerebat. Sacerdotes, diaconos aliosque inferiores clericos sibi adjunctos habebat, qui illum ratione dignitatis plus minusve adjuvabant. Multitudine fidelium nimis crescente, permittebat ut novi cœtus alibi fierent : his præficiebat sacerdotes qui nomine ipsius populum doce-

bant, sacra peragebant et diversis ministerii sacri officii fungebantur : hujusmodi cœtus decursu temporum multiplicati sunt, et paulatim conversi sunt in parochias.

Sacerdotes ad nutum episcopi ita missi, sic et revocari poterant. Decursu temporum, ut regimen Ecclesiæ firmiter esset, et præsertim ut gravia tollerentur incommoda ex *amovibilitate* provenientia, v. g., dissidia, ambitiones, simoniacæ conventiones in collatione beneficiorum, sive ex parte collatorum laicorum, sive ex parte clericorum petentium, statutum est non in aliquo concilio, vel aliqua constitutione Apostolica generali, sed paulatim, ex usu, ut titulares semel instituti revocari seu amoveri non possent, nisi secundum regulas sat difficiles : unde dicti sunt *inamovibiles*. Quo tempore hæc *inamovibilitas* evasit generalis et firma, non constat. *Nardi*, auctor eruditus operis in lingua italiana scripti, cui titulus : *dei Parochi*, 2 vol. in 4°, *Pesaro* typis mandati annis 1829 et 1830, contendit eam non fuisse consummatam nisi in duodecimo sæculo.

Nunc autem in Gallia, post Concordatum anni 1801, soli parochi primarii (*curés de canton*) hoc privilegio gaudent. Cæteri, qui *deservientes* appellantur, ad voluntatem episcopi, sicut vicarii et quicumque delegati, revocari possunt.

Hæc autem disciplinæ mutatio a potestate civili jure fieri non poterat, sed ab auctoritate Ecclesiastica. Article 9 Concordati statutum fuerat episcopus novas facturos esse circumscriptiones parochiarum dioceseon suarum. Enormis facta est parochiarum reductio, gubernio exigente, sed episcopis consentientibus, auctoritate Apostolica suffultis, et multæ aliæ creatæ sunt parochiæ vulgo dictæ *succursales*. Qui eis gubernandis præponuntur, vocantur in administratione civili *desservants*; vulgo vero dicuntur *curés* et ordinariam habent jurisdictionem, sicut parochi primarii. Vide dicenda in Tractatu *de Ordine*, p. 161.

Sive autem parochi sint *amovibiles*, sive non, constat

episcopum immediatam habere jurisdictionem in tota diocesi. Nec admitti potest opinio eorum qui volunt parochos ita jure divino existere, ut episcopus in diversas diocesis suæ parochias solummodo mediatam jurisdictionem habeat : nam, ante parochiarum existentiam, immediatam habebat jurisdictionem in totam diocesim : porro divisio parochiarum jurisdictionem ejus tollere non potuit : ergo. Vide *Confér. d'Ang., de la Hiér.*

COROLLARIUM PRIMUM.

Constat, ex dictis, solos episcopos cum Romano pontifice conjunctos et Romanum pontificem ex cathedra loquentem jure divino esse judices controversiarum circa fidem aut mores. Probavimus enim 1° Christum instituisse in Ecclesia corpus docens suo capiti semper junctum; 2° potestatem ei dedisse cunctas fidei controversias infallibiliter dirimendi; 3° hanc potestatem plebi christianæ non competere; nec principibus sæcularibus, nec simplicibus presbyteris, sive sint parochi, sive non : restat ergo ut summus Pontifex et soli episcopi eam habeant.

COROLLARIUM SEGUNDUM.

Sequitur pariter ex dictis episcopus non simpliciter habendus esse tanquam fidei testes, sed proprie loquendo tanquam judices; non solum enim testantur has aut illas veritates in deposito revelationis contineri, sed insuper decernunt eas fide divina esse credendas, et anathemate plectunt eos qui contrarium dixerint.

Quædam tamen sunt notanda, nempe 1° episcoporum esse invigilare in suis diocesis ne sana doctrina corrumpatur; 2° nascentem errorem denunciare privatim aut publice, prout opportunum ipsis videbitur, ac reprimere teneri; 3° silentium circa novitatem exortam imponere posse etiam sub pœna excommunicationis, donec

summus Pontifex, ad cuius iudicium causam deferre debent, pronuntiaverit: at internum fidei actum episcopus exigere non potest in materiis nondum definitis, quia privilegio infallibilitatis non gaudet. Unicum quippe est tribunal certo infallibile in Ecclesia, scilicet Romanus Pontifex ex cathedra definiens, extra concilium œcumenicum, et corpus episcoporum Romano Pontifici junctorum. Sola hujus tribunalis sententia internum fidei actum exigere potest.

4° In materiis controversis episcopus non habet jus cohibendi in sua diœcesi libertatem opinandi, sentiendi, judicandi, discutiendi: attamen si contententes notas hæresis vel schismatis publice inurerent adversariis, ab eis exigere posset, etiam cum censuris, ut ab hujusmodi denominationibus abstererent; quia solius est Ecclesiæ propositiones definire, et decernere quid sit hæreticum vel schismaticum.

5° Si dubium sit an propositio aliqua sit in materia controversa vel ad fidem pertineat, episcopus respectuosum præscribere potest silentium donec sententia Romani Pontificis intervenerit, et tunc omnes episcopo parere tenentur, quia præsumptio est pro superiore.

6° In conciliis œcumenicis sententia per modum unius fertur, et omnes episcopi ad eam active tanquam iudices concurrunt, licet præcipua pars ad summum Pontificem, quatenus est caput visibile Ecclesiæ, pertineat, ejusque sit confirmare quæ acta sunt in concilio.

7° Si vero summus Pontifex dogmaticum ex cathedra ferat decretum, illudque ad omnes transmittat episcopos, tunc episcopi illud judicare non debent, quia jam est completum ut iudicium, sed tantum illi obtemperare. Eo sensu Clemens XI scripsit ad clerum Gallicanum qui arbitratus fuerat se bullam *Vineam Domini Sabaoth* judicare posse. (*Vide d'Argentré, Collect. Jud. tom. 3, part. 2, p. 453 et seq.*)

CAPUT TERTIUM.

DE MODO QUO AUCTORITAS ECCLESIE DOCENTIS EXERCERI DEBET, UT ILLIUS DECISIO SIT INFALLIBILIS.

Quinque hic proponi possunt quæstiones: 1° qualis esse debeat unanimitas episcoporum, ut eorum sententia sit infallibilis; 2° utrum episcopi per orbem dispersi controversias circa fidem infallibiliter dirimere possint; 3° utrum in eo casu requiratur consensus eorum expressus, an vero tacitus sufficiat; 4° quid de condemnatione propositionum *in globo* sentiendum sit; 5° quænam sit auctoritas conciliorum. De his omnibus in quinque articulis dicemus.

ARTICULUS PRIMUS.

DE UNANIMITATE EPISCOPORUM UT SENTENTIA EORUM SIT INFALLIBILIS.

Duplex distingui potest episcoporum unanimitas, physica scilicet et moralis: dici posset episcopus physice unanimes esse, si omnes, ne uno quidem excepto, circa idem punctum consentirent; unanimitas autem est moralis, ubi multo major pars eorum in idem consentit.

Certum est 1° unanimitatem physicam non esse necessariam ut iudicium episcoporum sit infallibile; alioquin nulla hæresis legitime damnata fuisset, nulla enim fuit quæ saltem aliquos patronos inter episcopos non habuerit: aliunde, sæpe difficile et aliquando impossibile est omnes episcopos assensum suum manifestare et suffragium emittere: ergo unanimitas moralis sufficit.